

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 226/2013-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. septembra 2013 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa o prijatej sťažnosti S. K., P., zastúpenej advokátom JUDr. D. K., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 51/2009 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 279/2011 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo S. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 51/2009 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 279/2011 p o r u š e n é b o l o .

2. S. K. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré s ú Okresný súd Piešťany a Krajský súd v Trnave, každý z nich v sume po 500 € (slovom päťsto eur), p o v i n n é vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. S. K. p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 407,57 € (slovom štyristosedem eur a päťdesiatšedem centov), ktorú s ú Okresný súd Piešťany a Krajský súd v Trnave, každý z nich v sume po 203,78 € (slovom dvestotri eur a sedemdesiatosem centov), p o v i n n é vyplatiť na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. D. K., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 226/2013-18 zo 4. apríla 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť S. K., P. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 51/2009 a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 279/2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom na začatie konania doručeným okresnému súdu 16. októbra 2009 (ďalej len „žaloba“) domáhala proti M. K. (ďalej len „žalovaný“) a za účasti vedľajšej účastníčky na strane žalovaného E. K. (ďalej len „vedľajšia účastníčka“ alebo spolu aj „účastníci“) určenia, že uznanie dlhu, čo do dôvodu a výšky v sume 19 916,35 € žalovaným v prospech vedľajšej účastníčky formou

notárskej zápisnice pod č. N 88/2009, NZ 18658/2009, NCRI 18865/2009 spísanej 4. júna 2009 notárom JUDr. M. R. (ďalej len „notárska zápisnica“) a aj súhlas s jej vykonateľnosťou ako exekučného titulu sú neplatnými právnymi úkonmi. Konanie sa na okresnom súde viedlo pod sp. zn. 11 C 51/2009.

Okresný súd rozhodol o žalobe sťažovateľky rozsudkom č. k. 11 C 51/2009-49 z 24. augusta 2011, ktorým v 1. bode výroku určil, že zmluva o pôžičke z 31. januára 1996 uzavretá medzi žalovaným a vedľajšou účastníčkou je neplatná, a v 2. bode výroku určil, že uznanie dlhu, čo do dôvodu a výšky žalovaným formou notárskej zápisnice a aj súhlas s jej vykonateľnosťou ako exekučného titulu sú neplatnými právnymi úkonmi. V 3. bode výroku rozsudku okresný súd rozhodol tak, že žalovaný „... I., II.“ je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania.

Proti rozsudku okresného súdu č. k. 11 C 51/2009-49 z 24. augusta 2011 podali žalovaný aj sťažovateľka (proti 3. bodu výroku) odvolanie (riadny opravný prostriedok).

Krajský súd rozsudkom č. k. 9 Co 279/2011-88 z 22. januára 2013 rozhodol tak, že odvolaniami napadnutý rozsudok okresného súdu v 1. bode výroku (o určení neplatnosti zmluvy o pôžičke) zrušil, v 2. bode výroku (o určení neplatnosti uznania dlhu, čo do dôvodu a výšky vo forme notárskej zápisnice, ako aj súhlasu s jej vykonateľnosťou ako exekučného titulu) potvrdil a v 3. bode výroku (o náhrade trov konania) zmenil tak, že žalovaný a vedľajšia účastníčka sú povinní sťažovateľke nahradiť trovy konania. Krajský súd navyše označeným rozsudkom žalovanému a vedľajšej účastníčke uložil povinnosť nahradiť sťažovateľke aj trovy odvolacieho konania, pričom okresnému súde uložil povinnosť opraviť záhlavie jeho rozsudku, pokiaľ ide o označenie žalovaného a vedľajšej účastníčky.

Právny zástupca sťažovateľky porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného ústavou postupom okresného súdu, ako aj krajského súdu v konaní o žalobe odôvodňuje okrem iného takto:

«... U sťažovateľa prietahy spôsobené Okresným súdom Piešťany a spôsobované Krajským súdom v Trnave spôsobujú stav právnej neistoty... keďže ide o konanie

o určenie neplatnosti právneho úkonu jednak vyfabrikovanej zmluvy o pôžičke z roku 1996 medzi bývalou svokrou a bývalým manželom (jej synom) a jednak účelného uznania dlhu vo forme notárskej zápisnice bývalým manželom voči svojej matke (z roku 2009 počas rozvodového konania na dlh vo výške 600.000 Sk so splatnosťou 6 dní), ktorá bola podkladom na exekúcie bytu v BSM, čím takto chceli sťažovateľa potrestať za rozvod a pripraviť o majetkové nároky z titulu budúceho vypořádania BSM. Exekúcia je tohto času odložená práve do skončenia veci 11 C/51/2009 v spojení s 9 Co/279/2011. Samotná exekúcia však spôsobila u sťažovateľa šok a právnú neistotu, ktorá sa čoraz viac znásobuje nekonaním vo veci oboch súdov.

U sťažovateľa teda oprávnene priesťahy spôsobené a spôsobované porušiteľmi bez právoplatného ukončenia veci neustále vyvolávajú nemožnosť riešiť si vypořádanie, nakoľko je sťažovateľ cez exekúciu v područí bývalého manžela ako povinného a bývalej svokry ako oprávnenej...

Neúmerná dĺžka konania pred súdmi má dopad najmä na jeho psychickú stránku, nakoľko prežíva krušné chvíle v spoločnom byte s už teraz bývalým manželom. Povaha veci, konanie a prístup tak Okresného súdu Piešťany ako i Krajského súdu v Trnave si od začiatku vyžadoval a vyžaduje mimoriadnu starostlivosť a pozornosť všeobecného súdu venovanú efektívnemu a rýchlemu postupu, tak aby bol naplnený účel konania a odstránený stav právnej neistoty. Napriek tomuto komplotu zo strany bývalého manžela a bývalej svokry súdy nekonali a nekonajú a najmä odvolací súd vytvára u sťažovateľa zbytočný pocit neistoty a napätia...

Podľa sťažovateľa neexistuje žiadna skutočnosť svedčiaca o právnej zložitosti veci a taktiež o jej skutkovej zložitosti vyžadujúcu si vykonanie rozsiahlejšieho dokazovania (ďalšie listinné dôkazy, výsluchy svedkov, atď). Ide o bežnú agendu prvostupňových a odvolacích súdov najmä s prihliadnutím na preukázaný a zjavný skutkový stav.

Sťažovateľ žiadnym úkonom neprispel k priesťahom alebo k spomaleniu postupu žiadneho zo súdov.

Celkovo od podania návrhu 16. 10. 2009 do podania ústavnej sťažnosti uplynulo viac ako 3 roky; od podania návrhu (16. 10. 2009) do prvého pojednávania na prvom stupni (13. 06. 2011) uplynulo takmer 20 mesiacov a od predloženia veci na odvolací súd uplynulo 13 mesiacov. Čiže celkovo sa vo veci nekonalo a nekoná 2 roky a 9 mesiacov z celkových

3 roky a 1 mesiac. Toto nemožno podľa názoru sťažovateľa ničím ústavne ospravedlniť, ústavne tolerovať a ústavne udržať.

Neodôvodnené prietahy, ktorým sa konanie nezmyselne predĺžilo a predlžuje, viedli k porušeniu základného práva na prerokovanie veci sťažovateľa bez zbytočných prietahov oboma súdmi.

Celé konanie najmä pred Krajským súdom v Trnave je tvorené jedným súvislým prietahom.

Nevyužitie všetkých iných právnych prostriedkov, ktoré zákon na ochranu jeho základného práva alebo slobôd sťažovateľovi... poskytuje... odôvodňujeme jednak tým, že uskutočnené prietahy nemožno konvalidovať proforma vytyčeným pojednávaním po intervencii predsedu súdu a jednak rozsudkami Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktoré dňa 22. októbra 2012 nadobudli právoplatnosť. Ide o rozsudky ESLP z 12. júna tohto roka v prípadoch Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike a Komanický (č. 6) proti Slovenskej republike...

... čo má za následok nutnosť zladať do budúcnosti judikatúru Ústavného súdu SR s judikatúrou ESLP. V praxi a v tomto prípade u sťažovateľa proti Okresnému súdu Piešťany a Krajskému súdu v Trnave ako porušiteľom jeho základného práva to znamená, že Ústavný súd SR nesmie podmieňovať prijatie tejto ústavnej sťažnosti predchádzajúcou sťažnosťou predsedovi dotknutého súdu zvlášť u súdu odvolacieho...»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa, na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR bolo postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C/51/2009 a postupom Krajského súdu v Trnave v konaní pod sp. zn. 9 Co/279/2011 porušené.

II. Krajskému súdu v Trnave sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/279/2011 konal bez ďalších prietahov.

III. S. K. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 2.000 €... ktorej ich je Okresný súd Piešťany a Krajský súd v Trnave povinní solidarne vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Okresný súd Piešťany a Krajský súd v Trnave sú povinní solidárne uhradiť trovy právneho zastúpenia... S. K. v sume 269,58 €... advokátovi JUDr. D. K... na jeho účet... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: za okresný súd jeho predsedníčka listom č. Spr. 400/13 z 3. júna 2013, za krajský súd jeho predseda listom č. Spr. 302/13 z 30. mája 2013 a právny zástupca stanoviskom k uvedeným vyjadreniam listom zo 17. júna 2013.

2.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nad rámec prehľadu procesných úkonov okresného súdu a účastníkov v právnej veci žaloby v súvislosti s namietanými zbytočnými priet'ahmi v konaní poukázala najmä na objektívne okolnosti spočívajúce v nedostatočnom obsadení okresného súdu sudcami a tým spôsobenú preťaženosť na okresnom súde pôsobiacich sudcov. Zároveň ústavnému súdu oznámila: „... súhlasím s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania v zmysle ust. § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde...“.

2.2 Predseda krajského súdu nad rámec správy o priebehu konania na krajskom súde (odvolacom súde) vo vzťahu k jeho časovému trvaniu (od 15. decembra 2011 do 27. februára 2013) poukázal okrem iného na to, že právna vec sťažovateľky nebola podľa rozvrhu práce takzvanou prednostnou vecou, „... preto sa musela vybavovať podľa poradia v akom napadla“. V ďalšej časti listu sťažovateľkou namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci (odvolania) bez zbytočných priet'ahov odôvodňoval tak isto najmä nedostatočným počtom sudcov, pričom za vzniknuté priet'ahy v konaní sa sťažovateľke aj ospravedlnil. V závere listu oznámil ústavnému súdu, že súhlasí s tým, „aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania prijatej sťažnosti...“.

2.3 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom podaní najmä uviedol:

„... podľa ustálenej judikatúry Ústavného sudu SR (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99 alebo III. ÚS 17/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť; že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť

primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovedností za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní...“

Zároveň okrem vyčíslenia trov právneho zastúpenia sťažovateľky v celkovej sume 413,91 € ústavnému súdu oznámil:

„... V zmysle § 30 ods. 2 zákona o Ústavnom súde SR súhlasíme s upustením od ústneho pojednávania.“

3. Ústavný súd tak podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s vyjadreniami účastníkov k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 11 C 51/2009 a krajským súdom pod sp. zn. 9 Co 279/2011:

- 16. október 2009 – okresnému súdu bola doručená žaloba sťažovateľky, ktorá bola zaevidovaná pod sp. zn. 11 C 51/2009,
- 20. október 2009 – okresnému súdu bolo doručené podanie sťažovateľky označené ako „*VÝVOJ PODPISOV p. E. K...*“,

- 23. október 2009 – sťažovateľka predložila okresnému súdu fotokópiu podania „*Trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a*“ doručeného Okresnej prokuratúre Piešťany 22. októbra 2009,
- 30. apríl 2009 – na okresný súd sa podľa úradného záznamu dostavil žalovaný a prevzal rovnopis žaloby,
- 16. august 2010 – okresný súd pod hrozbou zastavenia konania vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu v sume 99,50 €,
- 20. august 2010 – sťažovateľka zaplatila súdny poplatok,
- 29. apríl 2011 – okresný súd nariadil pojednávanie vo veci samej na 13. jún 2011, uznesením č. k. 11 C 51/2009-31 vyzval žalovaného, aby sa v lehote 15 dní vyjadril k žalobe, a zároveň účastníkom zaslal písomné poučenie o ich procesných právach a povinnostiach,
- 7. jún 2011 – žalovaný, zastúpený advokátom JUDr. R. B., B., doručil okresnému súdu vyjadrenie k žalobe,
- 13. jún 2011 – pojednávanie bolo odročené na 24. august 2011 na doplnenie dokazovania s tým, že prípadné ďalšie návrhy na vykonanie dôkazov účastníci oznámia v lehote 10 dní,
- 24. jún 2011 – okresnému súdu bolo doručené podanie, ktorým žalovaný navrhol doplniť dokazovanie výpoveďou svedkov (manželov K. bez uvedenia akýchkoľvek ďalších identifikačných údajov, pozn.), ako aj oboznámením „... *s výsledkami trestného konania vo veci podvodu*“,
- 27. jún 2011 – okresný súd vyzval žalovaného, aby oznámil, či účasť svedkov na už nariadené pojednávanie zabezpečí, prípadne aby uviedol ich osobné údaje na účely predvolania a aby oznámil číslo vyšetrovacieho spisu trestného konania, ktorého výsledky navrhol oboznámiť na pojednávaní,
- 11. júl 2011 – žalovaný oznámil okresnému súdu, že svedkov, ktorých navrhol vypočuť na pojednávaní, zabezpečí, a tiež uviedol aj číslo vyšetrovacieho spisu (ČVS: ORP 1908/OVK PN 2009, pozn.) vedeného na Okresnom riaditeľstve Policajného zboru Trnava (ďalej len „okresné riaditeľstvo“),
- 12. júl 2011 – okresný súd požiadal okresné riaditeľstvo o zapožičanie žalovaným označeného spisu,

- 26. júl 2011 – okresné riaditeľstvo zaslalo okresnému súdu „koncept“ označeného spisu na účel jeho zapožičania,
- 24. august 2011 – okresný súd na pojednávaní po doplnení dokazovania a oboznámení so spisom vyhlásil rozsudok č. k. 11 C 51/2009-49 vo veci samej,
- 25. august 2011 – sťažovateľka, resp. jej právna zástupkyňa predložila okresnému súdu vyčíslenie trov konania,
- 5. október 2011 – sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu z 24. augusta 2011 v časti výroku o trovách konania odvolanie,
- 11. október 2011 – žalovaný podal proti rozsudku okresného súdu z 24. augusta 2011 faxom odvolanie, ktoré následne doplnil predložením jeho originálu (doručeného 14. októbra 2011, pozn.)
- 19. október 2011 – na okresný súd sa podľa úradného záznamu osobne dostavila právna zástupkyňa sťažovateľky a prevzala odvolanie žalovaného,
- 20. október 2011 – okresný súd vyzval sťažovateľku na vyjadrenie sa k odvolaniu žalovaného a žalovaného uznesením č. k. 11 C 51/2009-66 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie v sume 99,50 €,
- 27. október 2011 – sťažovateľka sa písomne vyjadrila k odvolaniu žalovaného,
- 2. november 2011 – žalovaný zaplatil súdny poplatok za ním podané odvolanie,
- 15. december 2011 – okresný súd doručil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaniach účastníkov, ktorý bol zaevidovaný pod sp. zn. 9 Co 279/2011,
- 30. december 2011 – krajský súd zaslal žalovanému a vedľajšej účastníčke odvolanie sťažovateľky,
- 24. máj 2012 – krajskému súdu bolo doručené podanie vedľajšej účastníčky, ktorým urgovala rozhodnutie o odvolaniach,
- 29. máj 2012 – krajský súd listom – „*Odpoveď na urgenciu*“ s poukazom najmä na „... vysokú zaťaženosť... veľké množstvo nevybavených vecí...“ vedľajšej účastníčke oznámil, že o odvolaniach rozhoduje „... v horizonte jedného roka od predloženia veci...“,
- 3. január 2013 – krajský súd určil termín verejného vyhlásenia rozsudku na 22. január 2013 (oznámenie o tom vyvesil na úradnú tabuľu 11. januára 2013, pozn.),
- 22. január 2013 – krajský súd verejne vyhlásil rozsudok č. k. 9 Co 279/2011-88, ktorým rozhodol o odvolaniach účastníkov proti rozsudku okresného súdu z 24. augusta 2011,

pričom okresnému súdu uložil povinnosť opraviť záhlavie jeho rozsudku z 24. augusta 2011, pokiaľ ide o označenie žalovaného a vedľajšej účastníčky,

- 27. február 2013 – krajský súd vrátil spis okresnému súdu,

- 6. marec 2013 – na okresný súd sa podľa úradného záznamu dostavila právna zástupkyňa sťažovateľky a osobne prevzala rozsudok krajského súdu,

- 14. marec 2013 – okresný súd uznesením č. k. 11 C 51/2009-95 opravil záhlavie svojho rozsudku z 24. augusta 2011 v časti označenia žalovaného a vedľajšej účastníčky,

- 9. apríl 2013 – okresný súd opatril svoj rozsudok z 24. augusta 2011, ktorý v spojení s rozsudkom krajského súdu z 22. januára 2013 nadobudol právoplatnosť 20. marca 2013, a tiež aj (opravné) uznesenie zo 14. marca 2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť 5. apríla 2013, doložkou o nadobudnutí právoplatnosti.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. ...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 51/2009 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 279/2011 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium „zložitosť veci“, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by zakladala jej faktickú alebo právnu zložitosť odôvodňujúcu trvanie konania na okresnom súde od 16. októbra 2009 (doručenie žaloby) do 14. decembra 2011 (postúpenie veci krajskému súdu), t. j. spolu takmer 2 roky a 2 mesiace. O uvedenom svedčí aj fakt, že

okresný súd rozhodol o žalobe, resp. o neplatnosti uznania dlhu žalovaným vo forme notárskej zápisnice a súhlasu s jej vykonateľnosťou ako exekučného titulu na 2. pojednávaní 24. augusta 2011. Tak isto nemožno faktickou či právnou zložitnosťou veci nijako odôvodňovať ani trvanie konania na krajskom (odvolacom) súde od 15. decembra 2011 do 22. januára 2013 (rozhodnutia o odvolaniach), resp. do 27. februára 2013, keď bol spis opäť vrátený okresnému súdu, t. j. spolu viac 1 rok a 2 mesiace.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd predovšetkým uvádza, že v zmysle ustanovení zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“), je splnenie poplatkovej povinnosti, resp. povinnosti zaplatiť súdny poplatok, jednou zo základných podmienok konania. Aj keď na jednej strane je pravdou, že v zmysle ustanovenia § 5 ods. 1 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká a súdny poplatok je splatný podaním návrhu (žaloby), na strane druhej v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. okresný súd ako súd prvého stupňa je povinný poplatníka – navrhovateľa (žalobcu), v danom prípade sťažovateľku, pod hrozbou zastavenia konania na zaplatenie súdneho poplatku vyzvať s tým, že ak žalobca (sťažovateľka) súdny poplatok v súdom určenej lehote nezaplatí, konanie zastaví. Vychádzajúc z uvedeného, napriek tomu, že si sťažovateľka svoju povinnosť zaplatiť súdny poplatok za (návrh) žalobu nesplnila pri jej podaní 16. októbra 2009, resp. túto povinnosť si splnila až 20. augusta 2010, túto skutočnosť samu osebe, resp. vzhľadom na ostatné okolnosti prípadu (pozri ďalej, pozn.), nijako nemožno považovať za takú, ktorú by z hľadiska prekážok pre plynulosť konania bolo možné pričítať na jej ťarchu. Ústavný súd teda nezistil žiadne také na ťarchu sťažovateľky pričítateľné relevantné skutočnosti, ktoré by okresnému súdu a krajskému súdu bránili postupovať v označených konaniach plynulo a bez prieťahov.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj postupom okresného súdu a krajského súdu a v tejto súvislosti prihliadol aj na § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd zistil, že postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 51/2009 o žalobe sťažovateľky sa nevyznačoval plynulým a efektívnym postupom. V prvom rade treba na ťarchu okresného súdu pričítať zbytočné prietahy v období od 16. októbra 2009 (podanie žaloby) do 13. júna 2011 (1. pojednávanie vo veci samej), keďže vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku až 16. augusta 2010 (sťažovateľka súdny poplatok zaplatila 20. augusta 2010, pozn.), t. j. po uplynutí 10 mesiacov, a žalovaného na vyjadrenie sa k žalobe (žalovaný rovnopis žaloby prevzal osobne ešte 30. apríla 2009, pozn.) až 29. apríla 2011, t. j. po uplynutí viac ako 18 mesiacov.

Aj pokiaľ ide o postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 279/2011 o odvolaniach účastníkov od 15. decembra 2011 (doručenie spisu) do 27. februára 2013 (vrátenie spisu okresnému súdu), ústavný súd je toho názoru, že ak krajský súd o odvolaniach účastníkov rozhodol až rozsudkom 22. januára 2013, t. j. po uplynutí viac ako 13 mesiacov, nepostupoval bez zbytočných prietahov.

V tejto súvislosti tak vo vzťahu k postupu okresného súdu, ako aj vo vzťahu k postupu krajského súdu podľa názoru ústavného súdu treba dať sťažovateľke plne za pravdu v tom, že personálne obsadenie všeobecných súdov, ich organizácia a vysoký počet nimi vybavovaných vecí nijako nemožno považovať za dôvody, ktorými by bolo možné ospravedlniť zbytočné prietahy v označených konaniach.

Uvedené platí o to viac, že na základe neplatného uznania dlhu formou notárskej zápisnice a súhlasu s jej vykonateľnosťou ako exekučného titulu bola na návrh vedľajšej účastníčky ako oprávnenej začatá exekúcia predajom bytu slúžiaceho na bývanie sťažovateľky a jej maloletých detí (pozri upovedomenie o začatí exekúcie predajom nehnuteľností súdneho exekútora JUDr. P. J., T., pod č. Ex 733/09 z 29. septembra 2009).

Vzhľadom na uvedené a berúc do úvahy zbytočné prietahy v konaní okresného súdu o žalobe sťažovateľky v období od 16. októbra 2009 do 13. júna 2011, ako aj skutočnosť, že krajský súd rozhodol o odvolaniach účastníkov proti rozsudku okresného súdu vo veci samej až po uplynutí viac ako 13 mesiacov od predloženia veci, pričom sťažovateľka sa

o zistené priet'ahy žiadnym relevantným spôsobom nepričinila, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 51/2009, ako aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 279/2011 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. Keďže v právnej veci sťažovateľky konanie na krajskom súde vedené pod sp. zn. 9 Co 279/2011 bolo ukončené rozhodnutím krajského súdu 22. januára 2013, resp. vrátením veci (spisu) okresnému súdu 27. februára 2013, a napokon už aj konanie na okresnom súde vedené pod sp. zn. 11 C 51/2009 bolo právoplatne ukončené 20. marca 2013, resp. 5. apríla 2013, ústavný súd nepovažoval za potrebné prikázať označeným všeobecným súdom ďalej konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 2 000 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľke aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na zistený rozsah zbytočných priet'ahov v postupe okresného súdu, ako aj v postupe krajského súdu, k čomu sťažovateľka žiadnym relevantným spôsobom neprispela, považuje za primerané v sume 1 000 €, t. j. vo vzťahu ku každému z nich v čiastke 500 €, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd aj krajský súd), je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal s'ťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom, ktorá si podaním z 20. júna 2013 uplatnila nárok na ich náhradu spolu v sume 413,91 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2012 je 127,17 € a hodnota režijného paušálu je 7,63 €. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2013 je 130,16 € a hodnota režijného paušálu je 7,81 €.

S poukazom na výsledok konania s'ťažovateľke vznikol nárok na úhradu trov konania z titulu odmeny za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2012 (prevzatie a príprava zastúpenia, vypracovanie s'ťažnosti) v sume 254,34 € a režijného paušálu v sume 15,26 € a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2013 (vyjadrenie z 20. júna 2013) v sume 130,16 € a režijného paušálu v sume 7,81 €, teda s'ťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov v celkovej sume 407,57 €.

Vzhľadom na už uvedené ústavný súd s'ťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 407,57 €, ktorú sú okresný súd a krajský súd, každý z nich v čiastke 203,78 €, povinné zaplatiť na účet jej právneho zástupcu, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2013